

กระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในเหตุการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในโรงเรียนอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 1

Internal Supervision Process of Schools Affected by the Violence in the Three Southern Border Provinces in Krongpinang, Office of Yala Primary Educational Service Area 1

ไศรยา สาและ และสุตารัตน์ สารสว่าง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การสอนและขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน รวมทั้งศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในเหตุการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามคือข้าราชการครูในอำเภอกรงปินังจำนวน 105 คน กลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์คือข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ 11 ปี ขึ้นไปจำนวน 10 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่า F-test t-test และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนทั้งห้าด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการสร้างความเข้าใจให้ครู ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ และด้านการประเมินผลการนิเทศ ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนอำเภอกรงปินัง โดยภาพรวมและแต่ละด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการสร้างความเข้าใจให้ครู มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในทั้งในภาพรวมและแต่ละด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ส่วนความคิดเห็นของครูที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันโดยภาพรวม

กระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในเหตุการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ในโรงเรียนอำเภอกรบปินังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

และแต่ละด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ยกเว้นด้านการวางแผนการนิเทศไม่แตกต่างกัน ส่วนแนวทางและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า 1) ควรมีการสำรวจปัญหาและความต้องการครูในพื้นที่ก่อนการนิเทศ 2) ควรจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการนิเทศภายใน และวิธีการนิเทศแบบใหม่ ๆ ให้เหมาะสมกับบริบทของปัญหาในสถานการณ์จริง ให้บริการแก่ครูเป็นสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อออนไลน์เพื่อพัฒนาตนเอง 3) ควรมีการนิเทศภาคเรียนละ 2 ครั้งและใช้วิธีที่เหมาะสมกับขนาดของโรงเรียนและยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ 4) ควรให้รางวัลเป็นกำลังใจแก่ครูด้วยความยุติธรรม 5) ควรตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคก่อนและหลังการปฏิบัติงานนิเทศ

คำสำคัญ: กระบวนการนิเทศภายใน / จังหวัดชายแดนภาคใต้ / สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ยะลา เขต 1

Abstract

The objectives of this research were to study and compare the conditions of the internal supervision process according to the opinions of teachers from different experiences and school sizes, including the study to guidelines and recommendations regarding the internal supervision process of schools affected by the violence in the three southern border provinces of schools in Krongpinang under the Office of Yala Primary Education Service, Area 1. The questionnaire respondent sample group included 105 teachers in Krongpinang District, with an additional sample of interviews of 10 teachers with more than 11 years' experience of teaching. Data were collected by means of questionnaires and through interviews using semi-structured interview form. The data were then analyzed by means of percentage, mean, standard deviation, F-tests, t-tests and content analysis.

The research results were that the conditions of the internal supervision process of schools can be divided into five aspects, namely: planning, informing, directing, reinforcing and evaluating. Overall, each aspect was rated at high levels of appropriateness, except for the informing process, which was rated at a moderate level. The comparison of opinions of teachers with different teaching experience, both overall and in each aspect, was found to be "not different". The comparison of opinions of teachers working in different school sizes, both overall and each aspect, was found to be significantly different at .05, except for in regards to the planning process, which was found to be "not different". The guidelines for internal supervision are as follows: 1) Problems and needs assessment survey among teachers in the area should be made before the beginning of annual supervision process.

2) Training courses should be organized so that teachers are knowledgeable about internal supervision and new supervision practices that are suited to real contexts and situations. Schools should also provide services to teachers such as teaching media, printed media or online media for teachers' self-development at home during school recesses after each violent situation. 3) Provide supervision sessions twice each semester and apply appropriate and flexible supervision methods that suit to the school sizes and situations. 4) Inspirational rewards should be provided fairly to teachers. Moreover, evaluation of problems and obstacles should be conducted before and after the supervision operation.

KEYWORDS: INTERNAL SUPERVISION PROCESS / SOUTHERN BORDER PROVINCES / OFFICE OF YALA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยที่ดีงาม มีความพร้อมในการพัฒนาตนเองและสังคม สามารถประกอบการทำงานอาชีพได้ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การพัฒนาการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการของกระบวนการจัดการศึกษาซึ่งมีทั้งกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา กระบวนการทั้งสามต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนอย่างแท้จริง ดังนั้น ความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานตามภารกิจด้านการนิเทศได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ครูเกิดการพัฒนา สามารถปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในทุกๆ ด้าน

ปัจจุบันสถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัด ยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส ยังมีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นตลอดเวลา เช่น เหตุการณ์ลอบทำร้าย วางเพลิง วางระเบิดและจลาจล ทำให้มีการเสียชีวิตเกิดขึ้นจำนวนมาก จากสถิติความรุนแรงและผู้สูญเสียชีวิตในมีนาคม พ.ศ. 2557 มียอดผู้สูญเสียชีวิตทั้งหมด 82 ราย (สุเมธ ปานเพชร, 2557) นอกจากนั้นยังมี ครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาเป็นจำนวนมากที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์เหล่านั้น สถิติข้อมูลตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน พบว่า มีผู้ได้รับผลกระทบรวมแล้ว 509 ราย (โรงเรียนนักข่าวชายแดนใต้, 2557) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลกระทบต่ออย่างมากต่อการศึกษาศึกษา เนื่องจากความไม่ปลอดภัยทั้งต่อชีวิตของนักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาที่ทำงานในสำนักงานเขตการศึกษาทุกคน

ในปัจจุบัน แม้ยังมีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นตลอดเวลา แต่การให้การศึกษาที่ดีแก่นักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ตามสารบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49
ที่ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา
ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง
และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน อย่างไรก็ตาม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้พยายามพัฒนา
การศึกษาด้วยวิธีการนิเทศการศึกษาจากภายนอก
แต่จากสถานการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
ทำให้การนิเทศจากภายนอกมีข้อจำกัดหลาย
ประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความปลอดภัย
ระหว่างการเดินทางในอำเภอกรบิ๊งที่ต้องจำกัด
เวลาในการออกนอกเคสสถานและใช้เวลาเดินทาง
ให้สั้นที่สุด จึงทำให้การนิเทศภายนอกโดยศึกษา
นิเทศทำได้ไม่เต็มที่มากนัก ทั้งที่ผู้นิเทศก็มีหน้าที่
ช่วยเหลือ สนับสนุนครูในการปรับปรุงและ
พัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร รวมทั้ง
เป็นผู้ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ชุมชนกับโรงเรียน เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง
และพัฒนาและเป็นที่ปรึกษาให้แก่ครูในฐานะ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและหลักสูตร (วัชร
เล่าเรียนดี, 2550)

ดังนั้นเพื่อให้โรงเรียนได้รับการพัฒนาอย่าง
เต็มที่ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการนิเทศจากการ
นิเทศภายนอกเป็นการนิเทศภายในโดยผู้บริหาร
และเพื่อนครูด้วยกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความประสงค์
ที่จะศึกษากระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน
ที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง ในเหตุการณ์
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในอำเภอกรบิ๊ง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ยะลา เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินการนิเทศ
ภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและส่งผล
ต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่
กำหนดไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพ
การดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในของ
โรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง ใน
เหตุการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในอำเภอ
กรบิ๊ง

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อ
สภาพการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายใน
ของโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงใน
เหตุการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในอำเภอ
กรบิ๊ง จำแนกตามประสบการณ์การสอนและ
ขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน

3. ศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะของครู
เกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ
ภายในของโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากความ
รุนแรงในเหตุการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน
อำเภอกรบิ๊ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษายะลา เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนที่แตกต่าง
กัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายใน
โรงเรียนของโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจาก
เหตุการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ในพื้นที่อำเภอกรบิ๊ง สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 แตก
ต่างกัน

2. ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาด
แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศ
ภายในโรงเรียนของโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจาก
เหตุการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนใต้
ในพื้นที่อำเภอกรบิ๊ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูในพื้นที่อำเภอกรงปินัง จำนวน 180 คน จากโรงเรียนทั้งสิ้น จำนวน 10 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนพื้นที่อำเภอกรงปินัง ใช้วิธีสุ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie and Morgan (1970) ที่ค่าความคลาดเคลื่อน .05 และการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนจากครู จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 85

1.3 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ข้าราชการครูในพื้นที่อำเภอกรงปินัง จำนวน 10 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 6 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จากครูที่มีประสบการณ์การสอน 11 ปีขึ้นไป โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 10 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ แนวคิดกระบวนการนิเทศ ของ สจัด อุทราพันธ์ (2530) ประกอบด้วย การวางแผน การสร้างความเข้าใจให้ความรู้ การดำเนินการนิเทศ การสร้างขวัญกำลังใจ และการประเมินผลการนิเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถาม ใช้ในการสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการสร้าง ความเข้าใจให้ความรู้ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ และด้านการประเมิน ผลการนิเทศ โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานตามกระบวนการ นิเทศภายใน และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายใน โดยมีค่าดัชนี ความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) .78 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) .79

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ศึกษา แนวทางการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ ภายใน ตามขอบเขต 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน การนิเทศ ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ ความรู้ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ และด้านการประเมินผลการนิเทศ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการดำเนินการตาม กระบวนการนิเทศภายใน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการ แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2545)

2. การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ ที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการดำเนินการตาม กระบวนการนิเทศภายใน จำแนกตามประสบการณ์

การสอนและขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน
ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าทดสอบ F-test
และ t-test

3. การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ
ที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางและ
ข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการดำเนินการตาม
กระบวนการนิเทศภายใน โดยการสัมภาษณ์และ
การศึกษาข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม ใช้วิธีการ
วิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ครูให้ความเห็นว่าสถานศึกษามีการ
ดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในทั้ง 5 ด้าน
ได้แก่ การวางแผนการนิเทศ การสร้างความเข้าใจ
ให้ครู การดำเนินการนิเทศ การสร้างขวัญ
กำลังใจ และการประเมินผลการนิเทศ โดยภาพ
รวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการ
สร้างความเข้าใจให้ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
ปานกลาง โดยด้านการดำเนินการนิเทศมีค่าเฉลี่ย
สูงสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านการวางแผนการนิเทศ โดยภาพรวม
มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อ พบว่า การกำหนดโครงการนิเทศในแผน
การปฏิบัติงานประจำปี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนการวิเคราะห์หาสาเหตุของ
ปัญหาการปฏิบัติงานของครู มีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการสร้างความเข้าใจให้ครู โดย
ภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการให้ความรู้ความ
เข้าใจในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน มีการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย สูงสุด ส่วนการ

ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการนิเทศในรูปแบบใหม่ๆ
การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการดำเนินการนิเทศ โดยภาพรวม มี
การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่าการนิเทศงานอย่างเป็นกัลยาณมิตรมีการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนการ
ให้ครูผู้รับการนิเทศได้เปลี่ยนบทบาทในการนิเทศ
โดยการสังเกตการสอนของเพื่อนครูเพื่อ
แลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอน มีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ โดยภาพ
รวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อพบว่า การสนับสนุนให้มีการเผยแพร่
ผลงานดีเด่นของครู มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนการให้รางวัลเพื่อให้มีกำลังใจ
ที่จะพัฒนางานให้ดีขึ้นนั้น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
ปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการประเมินผลการนิเทศ โดยภาพรวม
มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อพบว่า การจัดให้มีการประเมินการปฏิบัติ
งานการนิเทศภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนการ
ตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นก่อนการ
ปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู
ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศ
ภายใน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของ
ครูและขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันปรากฏผลดังนี้

2.1 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนที่
แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศ

ภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน

2.2 ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันคือขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการสร้างความเข้าใจให้ความรู้ การดำเนินการนิเทศ การสร้างขวัญกำลังใจและการประเมินผลการนิเทศ ส่วนด้านการวางแผนการนิเทศมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน

3. ผลการศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายใน พบว่าควรดำเนินการดังนี้

3.1 ด้านการวางแผนการนิเทศ ควรมีการสำรวจปัญหาและความต้องการของครูในพื้นที่ก่อนจะดำเนินการนิเทศในแต่ละปีการศึกษา

3.2 ด้านการสร้างความเข้าใจให้ความรู้ ควรจัดการอบรมเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศภายใน และวิธีการนิเทศแบบใหม่ๆ ให้เหมาะสมกับบริบทสถานการณ์ หรือให้บริการแก่ครูเป็นสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาตนเองในสถานการณ์ที่ไม่สงบ

3.3 ด้านการดำเนินการนิเทศ ควรให้มีการนิเทศภาคเรียนละ 2 ครั้งในช่วงเวลาที่สามารถนิเทศได้ เช่น ในโรงเรียนขนาดกลาง ผู้นิเทศควรใช้วิธีการสอนแนะครู (Coaching) เป็นการสร้างความสนิทสนมกันมากขึ้น โดยที่สอบถามปัญหาและความต้องการของครูเพื่อให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม และควรยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์

3.4 ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ ควรให้รางวัลแก่ครูด้วยความยุติธรรม

3.5 ด้านการประเมินผลการนิเทศ ควรมีการตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคทั้งก่อนและหลังการ ปฏิบัติงานนิเทศ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลนำเสนอในประเด็นต่อไปนี้

1. การที่ครูให้ความเห็นว่าสถานศึกษามีการนิเทศภายใน ด้านการวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การสร้างขวัญกำลังใจ และการประเมินผลการนิเทศ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นเพราะผู้บริหารเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและตระหนักถึงความสำคัญจำเป็นในการดำเนินการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือแนะและส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังที่ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการส่งเสริมสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดการกรรมการเรียนการสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์จิตใจและสติปัญญาให้เต็มตามวัยและศักยภาพ

ในขณะที่แสดงความเห็นว่าสถานศึกษามีการดำเนินการสร้างความเข้าใจให้ความรู้ในระดับปานกลางนั้นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเป็นเพราะผู้บริหารยังให้ความรู้กับครูผู้สอนในเรื่องของการนิเทศภายในโรงเรียน ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับวิธีการนิเทศรูปแบบใหม่ ส่งผลให้

ครูผู้สอนไม่ได้รับความรู้ที่ควรได้รับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างกรรมการนิเทศการสอน จึงควรมีการสร้างความเข้าใจให้ความรู้ด้านการนิเทศเพิ่มขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องเหมาะสมและมีความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ดังที่ วัชรรา เล่าเรียนดี (2550) กล่าวว่า การนิเทศการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ที่สร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับนักเรียนเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญ โดยเน้นความเป็นประชาธิปไตย ความร่วมมือ การสร้างขวัญและกำลังใจและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

2. จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายใน จำแนกตามประสบการณ์การสอนของครูและขนาดโรงเรียนซึ่งประเด็นในการอภิปรายมีดังนี้

2.1 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน ทั้งนี้เนื่องจาก จากสภาพการณ์ของโรงเรียนในเขตอำเภอกองบินังในปัจจุบันที่ยังคงมีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ทางโรงเรียนจึงเห็นความจำเป็นในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ครูพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนจึงได้ดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเท่าเทียมกันทุกคน สอดคล้อง กับที่ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้ 1) เนื่องจากศึกษานิเทศก์มีจำนวนจำกัด ไม่สามารถนิเทศได้อย่างทั่วถึงและ

เจาะลึกถึงการเรียนการสอนในห้องเรียน 2) การจัดศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอให้ครบตามสาขาในวิชาชีพความชำนาญ ความรู้ 3) การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการใช้ทรัพยากรในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา 4) การนิเทศการศึกษาจะสร้างความใกล้ชิดคุ้นเคยกัน เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน 5) การประสานงานในสถานศึกษาจะมีความสะดวกและมีการประชาสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึง

2.2 ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน ที่ระดับ .05 ในด้านการสร้างความเข้าใจให้ความรู้ การดำเนินการนิเทศ การสร้างขวัญและกำลังใจและการประเมินผลการนิเทศ ส่วนด้านการวางแผนการนิเทศมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนการนิเทศ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วผู้บริหารอาจไม่ใช้กลยุทธ์ให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานทุกงานจึงทำให้การดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ได้ผลเท่าที่ควร ดังที่ สัตถอุทรนันท์ (2530) กล่าวถึงการวางแผนการนิเทศไว้ว่า เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาตามความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น

3. จากการศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนที่ได้รับผล

กระทบจากความรุนแรงในเหตุการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

ด้านการสร้างความเข้าใจให้ความรู้ โดยในโรงเรียนขนาดกลาง ผู้บริหารควรกระตุ้นครูให้เห็นความสำคัญของการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และผู้นิเทศเองก็สามารถใช้วิธีการนิเทศแบบการสอนแนะครู (Coaching) เพราะเป็นการให้การนิเทศแก้ปัญหารายบุคคล สามารถให้กำลังใจและกระตุ้นให้ครูเกิดความมุ่งมั่น จัดครูที่มีประสบการณ์สามารถเป็นที่เลี้ยง (Mentoring) ช่วยเหลือเพื่อนครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า สอบถามปัญหาและความต้องการของครูเพื่อให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม และยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประณต จิรัฐติกาล (2547) ที่พบว่า กลุ่มที่ได้รับการนิเทศงานโดยการสอนแนะสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการนิเทศงานโดยการสอนแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการดำเนินการนิเทศ เนื่องมาจากสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย การนิเทศที่มีข้อจำกัดเมื่อเกิดสถานการณ์ที่มีความรุนแรง ดังนั้นเพื่อให้การนิเทศดำเนินไปอย่างต่อเนื่องจึงควรจัดอบรมการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ช่วยให้ข้อมูลต่างๆ แก่ครูและผู้ปกครอง ให้สามารถพัฒนาตนเอง สอนเสริม ทบทวนหรือติดตามผลการสอนแก่นักเรียนทางอินเทอร์เน็ต ระหว่างโรงเรียนปิดหลังเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบได้ สำหรับครูและนักเรียนที่ไม่สะดวกในการใช้เทคโนโลยี ควรจัดข้อมูลให้สั้นและกระชับเพื่อให้สามารถส่งผ่านด้วยโซเชียลมีเดีย (Social media) เช่น เฟสบุ๊ก

(Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) ยูทูบ (Youtube) อินสตาแกรม (Instagram) และ สไกป์ (Skype) โดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Phone) เพราะเป็นสิ่งที่ใช้ได้ง่ายและมีอุปกรณ์ใช้ส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังสามารถใช้การสื่อสารสองทางที่ครูสามารถโต้ตอบแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกลุ่มผ่านกระดานข่าวหรือเว็บบอร์ดได้ สามารถนิเทศติดตามการสอนได้มากกว่าสองครั้งต่อภาคการศึกษา โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ เนื่องจากครูมีความหวาดกลัว ต้องการขวัญกำลังใจ ดังนั้น ควรให้ขวัญกำลังใจแก่ครูด้วยสิ่งที่จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจ ให้การยกย่องในความเสียสละและความอดทน นอกเหนือ จากรางวัลที่เป็นสิ่งของหรือทรัพย์สิน และควรพิจารณาให้ด้วยความยุติธรรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธาระชัย อยู่มั่น (2550) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกด้านผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา พบว่ากระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งโดยภาพรวมและแต่ละขั้นตอนการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน โดยมีการปฏิบัติขั้นตอนการสร้างเสริมกำลังใจในการนิเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในพื้นที่อำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามแนวทางดังกล่าว มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

กระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในเหตุการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ในโรงเรียนอำเภอกรบิ์นังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

1. สำนักงานเขตพื้นที่ นอกจากจะสามารถจัดการนิเทศทางไกลสำหรับครูเพื่อให้ความรู้แล้ว ควรสนับสนุนการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนโดยปรับปรุงสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้มีสภาพการใช้งานที่สะดวก รวดเร็ว สนับสนุนอุปกรณ์จัดพื้นที่บนเว็บไซต์ให้โรงเรียนใช้สื่อสาร ทั้งนี้ ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับขนาดและสภาพของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนแต่ละขนาดมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรอื่น เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา

2. สำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษา ควรมีการวางแผนร่วมกันในการจัดการนิเทศการ

ศึกษาโดยจัดให้มีการนิเทศทางไกลจากเขตพื้นที่การศึกษาและการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในเหตุการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกนำเสนอรูปแบบตามขนาดโรงเรียน

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการนำเทคโนโลยีการสื่อสาร มาใช้ในการดำเนินการนิเทศภายใน ของโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในเหตุการณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ธนัชชัย อยู่ม่น. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับผล
การประเมินคุณภาพภายนอกด้านผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประณต จิรัฐติกาล, พันโทหญิง. (2547). ผลการใช้การนิเทศงานโดยการสอนแนะของหัวหน้าหอผู้ป่วยต่อ
ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- โรงเรียนนักข่าวชายแดนใต้. (2557). งานรำลึกครุวีรชน. สืบค้นวันที่ 9 เมษายน 2557, จาก
www.deepsouthwatch.org/dsj/2511.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2550). การนิเทศการสอน. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง
สนามจันทร์.
- สงัด อุทรนันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา: หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม).
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สุเมธ ปานเพชร. (2557). *คมชัดลึก*. สืบค้นวันที่ 9 เมษายน 2557, จาก www.isranews.org/south-news/stat-history/item/28370-stat.html.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2545). การนิเทศภายใน หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน. *วารสารวิชาการ*. ปีที่ 5, ฉบับที่ 8 (สิงหาคม 2545). หน้า 25-31.

ภาษาอังกฤษ

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.

ผู้เขียน

นางไศรยา สาละ นักศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 10900 อีเมล: Soraya.saleah@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สูดาร์ตน์ สารสว่าง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 10900 อีเมล: fedusdru@ku.ac.th